Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 13. oktobra 2016*

„Predhodno odločanje — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo — Uredba (ES) št. 2201/2003 — Člen 1(1)(a) — Stvarno področje uporabe — Tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo vloži tretja oseba po smrti enega od zakoncev — Člen 3(1) — Pristojnost sodišč države članice prebivališča ‚vlagatelja‘ — Obseg“

V zadevi C-294/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Apelacyjny w Warszawie (pritožbeno sodišče v Varšavi, Poljska) z odločbo z dne 20. marca 2015, ki je na Sodišče prispela 17. junija 2015, v postopku

Edyta Mikołajczyk

proti

Marie Louise Czarnecki,

Stefanu Czarneckiju,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi M. Ilešič, predsednik senata, A. Prechal, sodnica, A. Rosas, sodnik, C. Toader (poročevalka), sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

— za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s P. Pucciariellom, avvocato dello Stato,

— za Evropsko komisijo M. Wilderspin in A. Stobiecka-Kuik, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 26. maja 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: poljščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1(1)(a) in člena 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Edyto Mikołajczyk ter pokojnim Stefanom Czarneckijem, ki ga je v postopku v glavni stvari zastopal začasni zastopnik, in Marie Louise Czarnecko zaradi predloga za razveljavitev zakonske zveze, ki sta jo sklenili zadnjenavedeni osebi.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodnih izjavah 1 in 8 Uredbe št. 2201/2003 je navedeno:

„(1) Evropska skupnost si je zastavila cilj oblikovati območje svobode, varnosti in pravice, v katerem je zagotovljen prost pretok oseb. V ta namen mora Skupnost med drugim sprejeti tudi ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah, potrebne za pravilno delovanje notranjega trga.

[…]

(8) Glede sodnih odločb o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze je treba to uredbo uporabljati le za prenehanje zakonskih vezi in ne sme zadevati vprašanj, kot so razlogi za razvezo, premoženjske posledice zakonske zveze ali drugih pomožnih ukrepov.“

4 Člen 1 te uredbe določa:

„1. Ta uredba se uporablja ne glede na vrsto sodišča v civilnih zadevah, ki se nanašajo na:

(a) razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze;

[…]

3. Ta uredba se ne uporablja za:

(a) ugotavljanje ali izpodbijanje razmerja roditelj-otrok;

(b) odločbe o posvojitvi, ukrepih pred posvojitvijo ali razveljavitvi ali preklicu posvojitve;

(c) priimek in ime otroka;

(d) pravila o polnoletnosti;

(e) preživninske obveznosti;

(f) truste ali dedovanje;

(g) ukrepe, ki so posledica kaznivih dejanj, ki so jih storili otroci.“

5 Člen 3(1) navedene uredbe določa:

„V zadevah glede razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze so pristojna sodišča države članice:

(a) na ozemlju katere:

— zakonca običajno prebivata ali

— sta zakonca nazadnje običajno prebivala, če eden od njiju še vedno tam prebiva, ali

— nasprotna stranka običajno prebiva ali

— v primeru skupne vloge, običajno prebiva eden od zakoncev ali

— vlagatelj običajno prebiva, če je prebival tam najmanj leto dni neposredno pred vložitvijo vloge, ali

— vlagatelj običajno prebiva, če je bival tam najmanj šest mesecev neposredno pred vložitvijo vloge in je bodisi državljan te države članice ali pa ima, v primeru Združenega kraljestva in Irske, tam svoj ‚domicile‘;

[…]“

6 Člen 17 iste uredbe, naslovljen „Preizkus pristojnosti“, določa:

„Če je sodišču predložena zadeva, za katero po tej uredbi ni pristojno in za katerega je po tej uredbi pristojno sodišče druge države članice, se po uradni dolžnosti izreče za nepristojno.“

Poljsko pravo

7 Iz predložitvene odločbe izhaja, da v skladu s členom 13(1) kodeks rodzinny i opiekuńczy (zakon z dne 25. februarja 1964 o zakoniku o družini in skrbništvu) (Dz. U. št. 9, razdelek 59, kakor je bil spremenjen) zakonske zveze ne more skleniti, kdor je zavezan s prej sklenjeno zakonsko zvezo.

8 Člen 13(2) tega zakonika določa, da lahko vsakdo, ki ima pravni interes, zahteva razveljavitev zakonske zveze zaradi obstoja prej sklenjene zakonske zveze enega od zakoncev.

9 V skladu s členom 13(3) navedenega zakonika zakonske zveze ni mogoče razveljaviti zaradi nadaljnjega obstoja prej sklenjene zakonske zveze enega od zakoncev, če prejšnja zakonska zveza ne obstaja več ali je bila razveljavljena, razen če je ta zakonska zveza prenehala zaradi smrti osebe, ki je kljub obstoju prejšnje zakonske zveze sklenila novo zakonsko zvezo.

10 V skladu s členom 1099 kodeks postępowania cywilnego (zakon z dne 17. novembra 1964 o zakoniku o civilnem postopku) (Dz. U. št. 43, razdelek 296, kakor je bil spremenjen) mora sodišče, ki odloča o zadevi, med postopkom ves čas po uradni dolžnosti paziti na nepristojnost nacionalnih sodišč in v primeru nepristojnosti tožbo kot nedopustno zavreči. Nepristojnost nacionalnih sodišč je razlog za neveljavnost postopka.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

11 E. Mikołajczyk je 20. novembra 2012 pri Sąd Okręgowy w Warszawie (okrožno sodišče v Varšavi, Poljska) vložila tožbo za razveljavitev zakonske zveze, ki sta jo 4. julija 1956 v Parizu (Francija) sklenila S. Czarnecki in Marie Louise Czarnecka, rojena Cuenin. V tožbi je navedla, da je oporočna dedinja Zdzisławe Czarnecke, prve žene S. Czarneckija, ki je umrla 15. junija 1999.

12 E. Mikołajczyk trdi, da je zakonska zveza, ki sta jo S. Czarnecki in Zdzisława Czarnecka sklenila 13. julija 1937 v Poznanju (Poljska), v času, ko sta S. Czarnecki in Marie Louise Czarnecka sklenila zakonsko zvezo, še vedno obstajala, zato je zaradi zadnjenavedene zakonske zveze prišlo do bigamije in je to zakonsko zvezo torej treba razveljaviti.

13 Marie Louise Czarnecka je predlagala, naj se tožba za razveljavitev zakonske zveze zaradi nepristojnosti poljskih sodišč razglasi za nedopustno. Meni, da bi morala biti ta tožba v skladu s členom 3(1)(a), druga in tretja alinea, Uredbe št. 2201/2003 vložena bodisi pri sodišču države članice, na ozemlju katere sta zakonca nazadnje običajno prebivala, če eden od njiju tam še vedno prebiva, bodisi pri sodišču države članice, na ozemlju katere običajno prebiva nasprotna stranka, in sicer v obeh primerih pri francoskem sodišču. Začasni zastopnik, ki je S. Czarneckija, ki je umrl 3. marca 1971 v Franciji, zastopal v postopku v glavni stvari, se je pridružil predlogom Marie Louise Czarnecke.

14 Sąd Okręgowy w Warszawie (okrožno sodišče v Varšavi) je s sklepom z dne 9. septembra 2013, ki je postal pravnomočen, ker ga stranke niso izpodbijale, ta ugovor nedopustnosti zavrnilo, ker je menilo, da je na podlagi člena 3(1)(a), peta alinea, Uredbe št. 2201/2003 pristojno za odločanje o tožbi za razveljavitev zakonske zveze.

15 Pri vsebinski presoji je to sodišče navedeno tožbo s sodbo z dne 13. februarja 2014 zavrnilo kot neutemeljeno, ker tožeča stranka ni dokazala, da je prva zakonska zveza S. Czarneckija v trenutku, ko je sklenil zakonsko zvezo z Marie Louis Czarnecko, še vedno obstajala, saj je navedeno sodišče na podlagi ugotovljenega dejanskega stanja lahko, nasprotno, ugotovilo, da je bila ta prva zakonska zveza 29. maja 1940 razvezana.

16 E. Mikołajczyk je zoper to sodbo pri predložitvenem sodišču – Sąd Apelacyjny w Warszawie (pritožbeno sodišče v Varšavi) – vložila pritožbo.

17 To sodišče meni, da mora na podlagi člena 17 Uredbe št. 2201/2003 in člena 1099 zakonika o civilnem postopku pri odločanju v postopku v glavni stvari po uradni dolžnosti paziti na svojo mednarodno pristojnost, in to ne glede na to, da se je prvostopenjsko sodišče v zvezi s tem že izreklo.

18 V zvezi s tem navedeno sodišče dvomi zlasti o razlagi členov 1 in 3 Uredbe št. 2201/2003 ter želi pridobiti pojasnila glede stvarnega področja uporabe te uredbe. Tako se najprej sprašuje, ali tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki je bila vložena po smrti enega od zakoncev, spada na področje uporabe navedene uredbe. V tem okviru ugotavlja, da je zadnjenavedena uredba razveljavila Uredbo Sveta (ES) št. 1347/2000 z dne 29. maja 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 1, str. 209), ki vsebinsko v velikem obsegu povzema Konvencijo o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih, določeno v aktu Sveta z dne 28. maja 1998 (UL 1998, C 221, str. 2). V obrazložitvenem poročilu k tej konvenciji, ki ga je izdelala Alegria Borrás in ki ga je odobril Svet (UL 1998, C 221, str. 27), je bilo pojasnjeno, da so iz njenega področja uporabe izključeni postopki v zvezi s preizkusom veljavnosti zakonske zveze, začeti na podlagi tožbe za razveljavitev, vložene po smrti enega ali obeh zakoncev.

19 To sodišče se še vedno v zvezi s področjem uporabe Uredbe št. 2201/2003 in v primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje, dalje, sprašuje, ali tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo je vložila oseba, ki ni eden od zakoncev, spada na področje uporabe te uredbe.

20 Če je treba na drugo vprašanje odgovoriti pritrdilno, želi predložitveno sodišče pridobiti pojasnila v zvezi z vprašanjem, ali je mogoče pristojnost sodišča države članice za odločanje o tožbi za razveljavitev zakonske zveze, ki jo je vložila tretja oseba, utemeljiti z naveznimi okoliščinami za pristojnost iz člena 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003 in se torej lahko sodišče države članice, v kateri ima ta tretja oseba običajno prebivališče, izreče za pristojno, tudi če med tem sodiščem in krajem običajnega prebivališča zakoncev ali enega od zakoncev ni nikakršne povezave.

21 V teh okoliščinah je Sąd Apelacyjny w Warszawie (pritožbeno sodišče v Varšavi) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali spadajo postopki na podlagi tožbe za razveljavitev zakonske zveze po smrti enega od zakoncev na področje uporabe Uredbe št. 2201/2003?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali področje uporabe zgoraj navedene uredbe zajema tudi postopek na podlagi tožbe za razveljavitev zakonske zveze, ki jo je vložila oseba, ki ni eden od zakoncev?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen, ali je mogoče v postopku za razveljavitev zakonske zveze, ki ga je sprožila oseba, ki ni eden od zakoncev, pristojnost sodišča utemeljiti z naveznimi okoliščinami za pristojnost, navedenimi v členu 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

22 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali spada tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo je tretja oseba vložila po smrti enega od zakoncev, na področje uporabe Uredbe št. 2201/2003.

23 V skladu s členom 1(1)(a) Uredbe št. 2201/2003 se ta uredba uporablja ne glede na vrsto sodišča v civilnih zadevah, ki se nanašajo na razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze.

24 Za ugotovitev, ali neka vloga spada na področje uporabe te uredbe, se je treba opreti na predmet te vloge (sodba z dne 21. oktobra 2015, Gogova, C-215/15, EU:C:2015:710, točka 28 in navedena sodna praksa). V obravnavanem primeru iz predloga za sprejetje predhodne odločbe izhaja, da mora predložitveno sodišče odločiti o tožbi za razveljavitev zakonske zveze, ki sta jo Marie Louise Czarnecka in S. Czarnecki sklenila 4. julija 1956 v Parizu, in da ta predlog temelji na domnevnem obstoju prejšnje zakonske zveze, sklenjene med zadnjenavedenim in Zdzisławo Czarnecko. Predmet te tožbe je tako v bistvu „razveljavitev zakonske zveze“ v smislu člena 1(1)(a) Uredbe št. 2201/2003.

25 Vendar predložitveno sodišče ni prepričano, da taka tožba spada na področje uporabe navedene uredbe, saj jo je vložila tretja oseba po smrti enega od zakoncev.

26 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba pri razlagi določbe prava Unije poleg njenega besedila upoštevati tudi njeno sobesedilo in cilje ureditve, katere del je (sodbi z dne 19. septembra 2013, van Buggenhout in van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, točka 26, in z dne 26. marca 2015, Litaksa, C-556/13, EU:C:2015:202, točka 23).

27 Prvič, v zvezi z besedilom člena 1(1)(a) Uredbe št. 2201/2003 je treba ugotoviti, da ta določba med zadevami, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, med drugim določa razveljavitev zakonske zveze, pri čemer ne uvaja razlikovanja glede na datum vložitve take tožbe v primeru smrti enega od zakoncev

ali glede na to, kdo ima pravico pri sodišču vložiti tako tožbo. Če se upošteva zgolj besedilo navedene določbe, tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo vloži tretja oseba po smrti enega od zakoncev, torej očitno spada na področje uporabe Uredbe št. 2201/2003.

28 Drugič, taka razlaga člena 1(1)(a) Uredbe št. 2201/2003 je podprta s sobesedilom, v katero je ta določba umeščena.

29 V zvezi s tem je treba spomniti, da so v členu 1(3) Uredbe št. 2201/2003 taksativno naštete zadeve, ki so izključene iz področja uporabe te uredbe, med katerimi so med drugim tudi preživninske obveznosti ter trusti in dedovanje. V uvodni izjavi 8 navedene uredbe je zato pojasnjeno tudi, da je treba to uredbo uporabljati le za prenehanje zakonskih vezi in ne sme zadevati drugih vprašanj, kot so premoženjske posledice zakonske zveze.

30 Tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo vloži tretja oseba po smrti enega od zakoncev, pa ne spada med zadeve, ki so izključene iz področja uporabe te uredbe in ki so naštete v členu 1(3) te uredbe.

31 Poleg tega – čeprav je res, da je po mnenju predložitvenega sodišča pravni interes E. Mikołajczyk v postopku v glavni stvari povezan z dejstvom, da je oporočna dedinja Zdzisławе Czarnecki – to predložitveno sodišče pojasnjuje, da se ta spor vendarle nanaša le na vprašanje razveljavitve zakonske zveze, ki sta jo sklenila Marie Louise Czarnecka in S. Czarnecki, in torej ne more biti zajet z izključitvijo, določeno v členu 1(3)(f) Uredbe št. 2201/2003, ki se nanaša na truste in dedovanje.

32 Tretjič, razlaga člena 1(1)(a) Uredbe št. 2201/2003, v skladu s katero spada tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo vloži tretja oseba po smrti enega od zakoncev, na področje uporabe te uredbe, je podprta tudi s ciljem, ki ga uresničuje ta uredba.

33 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se z Uredbo št. 2201/2003, kot izhaja iz njene uvodne izjave 1, prispeva k oblikovanju območja svobode, varnosti in pravice, v katerem je zagotovljen prosti pretok oseb. Za to so v tej uredbi v poglavjih II in III med drugim določena pravila v zvezi s pristojnostjo in priznavanjem ter izvršitvijo sodnih odločb na področju prenehanja zakonske zveze, pri čemer se s temi pravili želi zagotoviti pravna varnost (sodba z dne 16. julija 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, točki 47 in 48).

34 Izključitev tožbe, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, iz področja uporabe Uredbe št. 2201/2003, pa bi škodovala navedenemu cilju, saj bi se s to izključitvijo lahko povečala pravna negotovost, povezana z neobstojem enotne ureditve tega področja, in to še toliko bolj, ker z Uredbo (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL 2012, L 201, str. 107) niso zajeta ne vprašanja, ki se nanašajo na status fizičnih oseb, niti družinska razmerja.

35 Poleg tega, kot je opozoril generalni pravobranilec v točki 27 sklepnih predlogov, dejstvo, da se tožba za razveljavitev zakonske zveze iz postopka v glavni stvari nanaša na zakonsko zvezo, ki je že prenehala zaradi smrti enega od zakoncev, ne pomeni, da ta tožba ne spada na področje uporabe Uredbe št. 2201/2003. Ni namreč izključeno, da ima lahko neka oseba tudi po smrti enega od zakoncev pravni interes za dosego razveljavitve zakonske zveze.

36 Čeprav je treba o tem interesu presoditi ob upoštevanju veljavne nacionalne zakonodaje, pa ni nobenega razloga, da bi se tretji osebi, ki je vložila tožbo za razveljavitev zakonske zveze po smrti enega od zakoncev, onemogočila uporaba enotnih pravil o koliziji, določenih v Uredbi št. 2201/2003.

37 Na podlagi navedenega je treba na prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 1(1)(a) Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da spada tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo tretja oseba vloži po smrti enega od zakoncev, na področje uporabe Uredbe št. 2201/2003.

Tretje vprašanje

38 S tretjim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da se lahko oseba, ki ni eden od zakoncev in ki je vložila tožbo za razveljavitev zakonske zveze, sklicuje na navezne okoliščine za pristojnost, določene v navedenih določbah.

39 Predložitveno sodišče dvomi o odgovoru na to vprašanje, saj lahko v primeru pritrdilnega odgovora o tožbi za razveljavitev zakonske zveze, ki jo je vložila tretja oseba, odloča sodišče, ki ni nikakor povezano s krajem običajnega prebivališča zakoncev ali enega od zakoncev.

40 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da člen 3 Uredbe št. 2201/2003 določa splošna merila o pristojnosti na področju razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze. Ta objektivna merila, ki niso kumulativna ali izključujoča, so skladna z nujnostjo ureditve, ki ustreza posebnostim kolizij na področju prenehanja zakonske zveze.

41 Čeprav se člen 3(1)(a), od prve do četrte alinee, Uredbe št. 2201/2003 izrecno sklicuje na merila običajnega prebivališča zakoncev ali nasprotne stranke, pa člen 3(1)(a), peta alinea, in člen 3(1)(a), šesta alinea, te uredbe dopuščata uporabo pravila o pristojnosti *forum actoris*.

42 Zadnjenavedeni določbi namreč pod določenimi pogoji državam članicam, na območju katerih ima običajno prebivališče vlagatelj, priznavata pristojnost za odločanje o prenehanju zakonske zveze. Tako člen 3(1)(a), peta alinea, Uredbe št. 2201/2003 tako pristojnost dopušča, če je vlagatelj tam prebival najmanj leto dni neposredno pred vložitvijo vloge, člen 3(1)(a), šesta alinea, te uredbe pa tako pristojnost določa tudi, če je vlagatelj tam prebival najmanj šest mesecev neposredno pred vložitvijo vloge in je bodisi državljan te države članice ali pa ima, v nekaterih primerih, tam svoj „domicile“.

43 V teh okoliščinah je treba za odgovor na vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, določiti natančen obseg pojma „vlagatelj“ v smislu navedenih določb, da se lahko ugotovi, ali je ta pojem omejen na zakonca ali pa so z njim zajete tudi tretje osebe.

44 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in načela enakosti razvidno, da je treba izraze neke določbe prava Unije, ki se pri opredelitvi smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, navadno razlagati avtonomno in enotno v celotni Uniji, ob upoštevanju sobesedila, v katero je določba umeščena, in cilja, ki ga zadevna ureditev uresničuje (glej v tem smislu sodbi z dne 2. aprila 2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, točka 34, in z dne 16. julija 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, točka 38).

45 Ker v členu 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003 ni izrecnega napotila na pravo držav članic v zvezi z določitvijo obsega pojma „vlagatelj“, je treba obseg tega pojma določiti ob upoštevanju okvira teh določb in cilja te uredbe.

46 Glede okvira, v katerega je umeščen člen 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003, iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je v tem členu določenih več naveznih okoliščin za pristojnost, med katerimi ni hierarhije, in so torej vsa objektivna merila iz navedenega člena alternativna (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, točka 48).

47 Iz tega sledi, da se s sistemom razdelitve pristojnosti, določenim v Uredbi št. 2201/2003, na področju prenehanja zakonske zveze ne želi izključiti večkratna pristojnost. Nasprotno, izrecno je določen soobstoj več sodnih pristojnosti, ne da bi bila med njimi vzpostavljena hierarhija (sodba z dne 16. julija 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, točka 49).

48 Sodišče je v zvezi z merili, naštetimi v členu 3(1)(a) navedene uredbe, razsodilo, da ta merila temeljijo na različnih vidikih običajnega prebivališča zakoncev (sodba z dne 16. julija 2009, Hadadi, C-168/08, EU:C:2009:474, točka 50).

49 Iz navedenega je razvidno, da je cilj pravil o pristojnosti iz člena 3 Uredbe št. 2201/2003, vključno z merili iz odstavka 1(a), peta in šesta alinea, tega člena, zavarovanje interesov zakoncev.

50 Taka razlaga je tudi v skladu s ciljem, ki ga uresničuje ta uredba, s katero so se uvedla prožna pravila o koliziji, da bi se upoštevalo prosto gibanje oseb in hkrati zavarovale pravice zakonca, ki je zapustil državo skupnega običajnega prebivališča, ter se obenem zagotovil obstoj resnične navezne okoliščine med zadevno osebo in državo članico, ki izvaja pristojnost (glej v tem smislu sodbo z dne 29. novembra 2007, Sundelind Lopez, C-68/07, EU:C:2007:740, točka 26).

51 Iz tega sledi, da čeprav spada tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo vloži tretja oseba, na področje uporabe Uredbe št. 2201/2003, mora biti ta tretja oseba še vedno zavezana s pravili o pristojnosti, ki so določena v korist zakoncev. Poleg tega ta razlaga za navedeno tretjo osebo ne pomeni, da ji je onemogočen dostop do sodišča, saj se lahko sklicuje na druge navezne okoliščine za pristojnost, določene v členu 3 te uredbe.

52 Zato pojem „vlagatelj“ v smislu člena 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003 ne zajema oseb, ki niso zakonca.

53 Na podlagi navedenega je treba na tretje vprašanja za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da se oseba, ki ni eden od zakoncev in ki vloži tožbo za razveljavitev zakonske zveze, ne more sklicevati na navezne okoliščine za pristojnost iz teh določb.

Stroški

54 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

1. **Člen 1(1)(a) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 je treba razlagati tako, da spada tožba za razveljavitev zakonske zveze, ki jo tretja oseba vloži po smrti enega od zakoncev, na področje uporabe Uredbe št. 2201/2003.**

2. **Člen 3(1)(a), peta in šesta alinea, Uredbe št. 2201/2003 je treba razlagati tako, da se oseba, ki ni eden od zakoncev in ki vloži tožbo za razveljavitev zakonske zveze, ne more sklicevati na navezne okoliščine za pristojnost iz teh določb.**

Podpisi